

Krúžok 4

Čím začíname po príchode na včelnicu?

Doplň! :.....

Už sme si o tom hovorili na minulých krúžkoch. Kto si nezapamätal, po dnešku by to mal vedieť! **Pozorovaním** včiel a toho, čo sa na včelnici deje. Pozorovaním sa môžeme veľa dozvedieť a zároveň naučiť. Pozorovať môžeme predovšetkým včely na letáčoch – ich prílet, odlet, správanie sa. Pozorovanie včiel na včelnici, ale aj v prírode, nám dáva možnosti oboznámiť sa s ich stavbou tela, s prácami, ktoré vykonávajú v úli, pri zbieraní peľu, nektáru a podobne.

Čo všetko vlastne včely robia?

Málokto vie – a my to už po dnešku budeme vedieť, že včely robotnice majú prácu pekne podelenú. To, čo práve vykonávajú závisí od ich veku. Práve vyliahnuté včely voláme „**mladušky**“ a ich telo, ktoré má ochranný chytínový obal, nie je ešte dostatočne pevné. Svoju činnosť začínajú **čistením buniek**. Prečo? Aby po sebe upratali zvyšky neporiadku v bunkách a aby ich matka mohla opäť zaklásať. Asi po treťom dni života sa stávajú „**dojčičkami**“ – krmia mladé larvy a matku materskou kašičkou.

Viete koľko krát je potrebné nakrmiť jednu včeliu larvu? **Skúste si tipnúť**. Je to neuveriteľné, ale je to až niekoľkotisíckrát! V tomto veku aj samé dojčičky musia veľa jesť, následkom čoho sa u nich vyvinú voskotvorné žľazy. Takže asi na desiaty deň sa môžu stať „**stavebníčkami**“ a stavať z vosku plásty. Onedlho na to už môžu absolvovať svoj prvý let von z úľa, popri čom stihnú vystriedať ešte funkciu „**strážkyň letáča**“ a „**upratovačiek úľového priestoru**“. Približne po 21. dni od vyliahnutia sa môžu stať „**zásobovačkami**“, čo znamená, že môžu vyletovať pravidelne za nektárom, peľom, živcami na propolis a čo je dôležité nezabudnúť – za vodou.

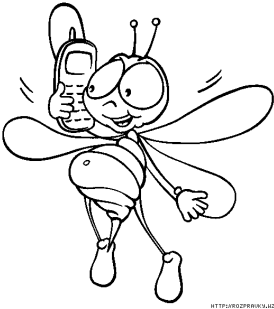
Niektoré včely sa špecializujú na „**sliedenie**“ – a včelár musí byť obozretný, aby práve tieto včely nespôsobili na včelnici takzvanú „**rabovačku**“ – o tej sme si už rozprávali.

Nie vždy sa časový harmonogram dodrží presne tak ako sme si popísali. Úlohu pri tom zohráva počasie, možnosť znášky z kvitnúcich rastlín a množstvo ďalších vplyvov. Teplota na vyletovanie včiel za znáškou je potrebná asi na úrovni 12 stupňov Celsia a viac.

Niečo pre zábavu: -☺

Čo čaká včielku po tom ako sa vyľiahne? Kto si myslí, že ju čaká leňošenie a opaľovanie sa na slniečku, ten sa veľmi mylí. Včielku totiž čaká neskutočné množstvo povinností. Hovorili sme si o nich. My sa ale teraz zabavíme na tom, čo určite včielky nerobia..... -☺

Dokreslite obrázky a názvy práce, ktoré asi včielky robiť nebudú, prípadne dofarbíte tie obrázky, ktoré už v tabuľke sú:

		
	včielka „telefonistka“	
		
včielka „surfistka“		
		
	včielka „kreslička“	

Ktorý z priateľov vymyslel najzaujímavejšiu činnosť?

Aká to bola?

TIP:

Majte na pamäti, že včely potrebujú veľké množstvo vody. Je preto nevyhnutné mať stanovište umiestnené pri trvalom zdroji napájania, ako napríklad potok, jazierko a podobne alebo zabezpečiť pre včely dostatok vody umelým spôsobom. (rôzne typy napájadiel – budeme si o nich hovoriť aj neskôr)

		
Napájadlo s plavákom	Napájadlo kryté s pohármi	Včielka pri „pití vody“

Včelia paša. Viete, čo všetko sa môže skrývať za pojmom včelia paša?: Doplň! :.....

Úspech včelárenia do veľkej miery závisí od toho, koľko kvitnúcich rastlín sa nachádza v blízkosti stanovišta včelstiev. Medzi včelami a kvetmi je veľmi blízky vzťah. Kvety svojou ponukou nektáru a peľu tvoria základ pre život včiel, na druhej strane väčšina kvitnúcich rastlín a stromov je pri opelení odkázaná na včely (do menšej miery iný hmyz). Je dokázané, že bez včiel by mnohé rastliny úplne vytratili.

Je dôležité vedieť, že letový rádius včiel je približne 5 kilometrov, ale pre účinnú medovú znášku je to maximálne 2 kilometre.

Rovnako je dôležitý druh a kvalita kvitnúcich rastlín. Od nich do veľkej miery závisí, či práca včelára bude odmenená aj medovým výťažkom.

Niektoré zaujímavé rastliny z pohľadu produkcie peľu v našej oblasti:

		
Ovocné stromy – všetky druhy	Výby - bohatý zdroj peľu	Liesky – bohatý zdroj peľu
		
Púpava lekárska (a iné divé)	Javor mliečny	Gaštan jedlý

Najintenzívnejšie rastliny z pohľadu produkcie medu v našej oblasti:

		
Kapusta repková (repka olejná)	Agát biely	Lipa malolistá
		
Snečnica	Ďatelina lúčna	Ovocné stromy - niektoré
		
Tabak	Čistec	Ako je to s medovicou?

PRAX: *Pre tento krát trvalú úlohu pre všetkých. Zbierať fotografie rôznych kvitnúcich rastlín, ktoré by mohli byť zdrojom peľu a medu pre včely. Postupne z nich budeme vytvárať databázu fotografií nášho včelárskeho krúžku a neskôr niektoré najkrajšie fotografie vyberieme a ohodnotíme sladkou odmenou. Samozrejme, špeciálne sa cenia fotografie, na ktorých bude pri návšteve kvietku odfotená aj včielka – ako priletava, odlietava alebo zbiera nektár, či peľ.*

Naplánujeme si, kde na budúcom včelárskom krúžku posadíme nový strom – ktorý bude krásne kvitnúť a tým vytvárať možnosti pre skvalitnenie života včiel a zlepšenie prírodného prostredia ako takého.

Súčasťou práce včelára je aj sledovať a vyhodnocovať podmienky pre chov včiel. Pri tvorbe databázy fotografií môžeme vytvoriť základ databázy, ktorá vznikne z nášho pozorovania prírody okolo nás. Budeme sledovať, v ktorom ročnom období kvitnú rastliny, aká je teplota v príslušnom mesiaci – a v budúcich rokoch môžeme tieto údaje porovnávať.

Kto bude zodpovedne dohliadať na to, či sa nám zámer budovania databázy darí? Hlási sa niekto už teraz, alebo sa k tomu vrátíme neskôr:

TIP:

Vždy by sme sa mali snažiť dokázať, že ako včelári cítime spoluzodpovednosť za ochranu a rozvoj prírody. Bolo by dobré, aby sme aj v rámci nášho krúžku dokázali, že o prírodu sa vieme zaujímať aj prakticky, čo môžeme dokázať vysádzaním rastlín a stromov. Iste pár desiatok stromov posadíme aj v rámci včelárskeho krúžku ale nezabudnite, že aj doma alebo v rámci iných brigád je vaša pomoc prírode veľmi užitočná a prospešná.